

СТАНОВИЩЕ

относно научната продукция на
гл. ас. д-р Живко Ангелов Велчев,
кандидат за заемане на академична длъжност „доцент“
по Наказателно право към катедра „Наказателноправни науки“ във факултет „Полиция“
на Академията на МВР,
от доц. д-р Юлиана Младенова Матеева,
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ -
член на научно жури

Със заповед № 4581з-425 от 2.05.2018 г. на Ректора на Академията на МВР, съм определена за член на научно жури, във връзка с обявен конкурс за академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. Право (Наказателно право) към факултет „Полиция“, катедра „Наказателноправни науки“ – ДВ, бр. 33 от 17.04.2018 г.

Единственият кандидат за заемане на длъжността е гл. ас. д-р Живко Ангелов Велчев. Той е завършил специалност „Право“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 2001 г., след което, през 2013 г., придобива образователна и научна степен „доктор“ по специалност „Наказателно право“, като докторант на самостоятелна подготовка в Академията на МВР под научното ръководство на проф. д-р Румен Марков. Лектор е по „Наказателно право“ и „Наказателно-изпълнително право“, преподавател в Академията на МВР, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ - Филиал Смолян, Нов Български университет и Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград. В Академията на МВР е заемал и административна академична длъжност. Д-р Велчев е с 13-годишен преподавателски стаж, преминал през длъжностите „асистент“, „старши асистент“ и „главен асистент“.

Обобщената справка за публикациите на д-р Живко Ангелов Велчев включва 11 заглавия, от които десет на български и едно - на английски език. От тях, в настоящия конкурс за доцент, кандидатът представя монографичен труд на тема “Задържане на лице, извършило престъпление – чл. 12а от Наказателния кодекс”, две статии и един научен доклад. Тази научна продукция на кандидата не съвпада с представената при защитата на докторска дисертация. От нея, приемам за рецензиране, в рамките на настоящата конкурсна процедура, монографичния труд и научния доклад, посветен на извънзаконовите обстоятелства, изключващи обществената опасност и противоправността

на деянието, доколкото двете статии, публикувани преди хабилитационния труд, съдържат част от изследването в него, показват устойчивия интерес на автора към темата и последователността на защитаваните от него научни тези.

Хабилитационният труд, представен за участие в конкурса, е посветен на задържането на лице, извършило престъпление, уредено в чл. 12а от НК. Разработката представлява първото монографично изследване на този институт у нас. Тя е в обем от 308 страници и съдържа нови теоретични постановки, има интердисциплинарен характер и практическа насоченост. Изводите, до които кандидатът достига, почиват на задълбочен критичен анализ както на действащата нормативна уредба, така и на използваната научна литература. Трудът съдържа важни и принципни постановки, които са добре обосновани и ясно формулирани. Изложението е стегнато и логично, терминологията се употребява коректно. Безспорно присъства авторската позиция, при спазване на добрия тон на научната полемика. Прави впечатление големият брой бележки под линия. Кандидатът познава и се позовава както на публикуваните трудове по темата, както и на общотероретични наказателноправни постановки. Удачни са съпоставките с чужди законодателства, които подкрепят направените изводи. Голям брой са препратките към практиката на ЕСПЧ. Предложенията *de lege ferenda* са обосновани и биха допринесли за усъвършенстване на законодателството.

Някои от по-съществените приноси са следните:

1. Предложено е определение на понятието „задържане чрез причиняване на вреди на лице, извършило престъпление“.
2. Предложена е нова редакция на чл. 12а, ал. 1 от НК, като формулировката е прецизирана и с нея се разширява приложното поле на института.
3. Предложена е нова ал. 2 на чл. 12, която предвижда възможността вреди да се причиняват от оправомощен и правнозадължен служител на лице, започнало или извършило забранено от друг закон общественоопасно деяние, с целите и при условията на чл. 1.
4. Предложена е нова редакция на настоящия текст на ал. 2, като понятието „необходими мерки за задържане“ е заменено с термина „предели на увреждане“. С предложената нова редакция на чл. 12а, ал. 2 НК, текстът на закона би се вписал по-добре в българската правна традиция, що се отнася до начина на очертаване на границите, в които увреждането запазва характера си на деяние, което не е общественоопасно.
5. Предложено е допълване съставите на чл. 119 и 132, ал. 2 от НК с хипотезите на превишаване пределите на увреждане при лице, извършило престъпление, съответно при убийство и при телесна повреда.

6. В доклада „Извънзаконови обстоятелства изключващи обществената опасност и противоправността на деянието в наказателното право на Република България“ са разгледани съгласието на пострадалия, самоувреждането и деянието в полза на пострадалия. Направено е предложение за нов текст – чл. 13б, ал. 1 от НК, с който в системата на обстоятелствата, изключващи обществената опасност и противоправността на деянието, се включва увреждането със съгласието на пострадалото лице.
7. Пак там е предложено законово лимитиране пределите на съгласието на пострадалия, за да бъде то позволено, а именно – превишаване на пределите ще бъде налице, когато действителното и валидно съгласие на пострадалия явно не съответства на характера на увреждения правнозащитен интерес, както и на целта и начина на неговото засягане.

Въпреки безспорните достойнства на научната продукция на кандидата, ще си позволя да отправя някои бележки и предложения:

1. Щом в чл. 12а, ал. 1 НК се предлага формулировката „започнало или извършило престъпление“, би следвало да се допълни „за да бъде предадено на органите на властта или за предотвратяване на възможността да довърши престъплението или за извършване на друго престъпление“. Така текстът би звучал по следния начин:

„Общественополезно и правомерно е деянието, с което се причиняват вреди на лице, започнало или извършило престъпление, за да бъде предадено на органите на властта или за предотвратяване на възможността да довърши престъплението или за извършване на друго престъпление, ако няма безвреден начин за неговото задържане и не са превишени пределите на увреждане.“

2. В предложената нова ал. 3 на чл. 12а от НК, в първото изречение, за да бъдат обхванати и случаите на опит, може би следва да се допълни „започналото или извършеното от него престъпление“.

3. В предложената нова ал. 3 на чл. 12а от НК, в първото изречение, е очертано само възможното превишаване на пределите на увреждане на лицето, когато има явно несъответствие между причинените му вреди и степента на обществена опасност на извършеното от него престъпление, но, с оглед на предложението за нова ал. 2 на чл. 12а от НК, би следвало да се предвиди такова превишаване пределите на увреждане и когато е налице явно несъответствие между причинените вреди и обществената опасност на забраненото от друг закон общественоопасно деяние. В противен случай, ще е налице дисбаланс между

предложеното разширяване обхвата на позволените от чл. 12а от НК деяния и пределите на увреждане, които те допускат. Текстът би добил следния вид:

„Пределите на увреждане на лицето се превишават, когато има явно несъответствие между причинените му вреди и степента на обществена опасност на започналото или извършеното от него престъпление или на забраненото от друг закон общественоопасно деяние, или когато, с оглед на обстановката при неговото задържане, без необходимост са причинени явно прекомерни вреди.“

Отправените предложения не накърняват безспорните приноси моменти на автора. Всички те са коректно отразени в справката за научни приноси.

Справката за цитиранията включва едно цитиране на кандидата.

Приемам, че представената от кандидата научна продукция удовлетворява изискванията на приложимия ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане.

Предвид гореизложеното, считам, че научното жури, на което съм член, следва да вземе решение гл. ас. д-р Живко Ангелов Велчев да заеме академичната длъжност „доцент“ по Наказателно право в катедра „Наказателноправни науки“ към факултет „Полиция“ на Академията на МВР, за което ще гласувам положително.

24.09.2018г.

Изготвил становището:

Варна

/доц. д-р Юлиана Матеева/